

IV

MALJA ELI YKSEYS

Tämä traktaatti, joka on puettu Hermeksen ja Thotin vuoropuhelun muotoon, antaa selkeän yleiskuvan hermeettisen ajattelun perusteista. Se painottaa ruumiillisten nautintojen hylkäämistä ja ihmiskunnan jakoa niihin, joissa on äly (viisaus), ja niihin, joissa ei ole. Nämä kohdat muistuttavat joitakin samoihin aikoihin ilmestyneitä gnostilaisia kirjoituksia. Vertauskuva ”älyn/viisauden maljasta” saattaa viitata Graalin maljaan. Traktaatin on kääntänyt H.M. Lampikoski.

1. Hermes: Koska Luoja loi koko maailman, ei käsillään vaan Sanalla, niin ajattele hänen olevan aina läsnä ja ikuisesti olemassa olevana, kaiken tekijänä, yhtenä ja ainoana, joka on omasta tahdostaan luonut kaikki olevat.

Koska tosiaankin ne ovat hänen kehonsa, koskematon, näkymätön, ääretön, mittaamaton, vertaamaton mihinkään muuhun kehoon; koska hän ei ole tulta, ei vettä, ei ilmaa, ei henkeä, vaan kaikki asiat tulevat hänestä.

Koska hän on hyvä, ei hän tahtonut tätä kehoa vain itselleen uhrata ja tulla sitä koristamaan.

2. Vaan sijastaan hän lähetti tänne alas ihmisen, tätä jumalallista kehoa koristamaan. Kuolevaisen elämän kuolemattomasta elämästä.

Ja vaikkakin Maailmankaikkeus on siinä eläviä olentoja edellä, että elää ikuisesti, niin Ihminen puolestaan on siinä edellä, että hänellä on järki ja mieli.

Ihmisestä tuli näin Jumalan töiden katsoja, ja hän ihasteli itseään, ja oppi tuntemaan luojan.

3. Järjen, Thot, Jumala antoi kaikille ihmisille, mutta ei Mieltä. Eikä hän tehnyt niin siksi, että olisi kateellinen ihmiselle, koska kateus ei tule ylhäältä, vaan se syntyy täällä alhaalla, niiden ihmisten sieluissa, joilla ei ole Mieltä.

Thot: Ja miksi sitten, oi Isä, ei Jumala antanut kaikille Mieltä?

Hermes: Koska, poikani, hän halusi asettaa sen sielujen eteen palkinnoksi kamppailusta.

4. Thot: Ja minne hän asetti sen?

Hermes: Hän täytti suuren maljan Mielellä ja lähetti sen alas maahan, saattoi matkaan lähettilään ja käski häntä julistamaan ihmisten sydämille seuraavasti: ”Kastaudu tässä Mielen maljassa, jos sydämesi on riittävän vahva, jos se uskoo, että nouset vielä maljan

lähettäjän luokse, jos se tunnistaa olemassaolosi tarkoituksen."

Ja kaikki ne jotka noudattivat julistusta ja kastoutuivat Mielessä, tulivat osallisiksi gnosiksesta, ja heistä tuli täydellisiä ihmisiä kun he saivat Mielen.

Mutta ne jotka eivät ymmärtäneet julistusta ovat järkipenäisiä ihmisiä, sillä he eivät vastaanottaneet myös Mielen lahjaa, eivätkä he tiedä olemassaolonsa tarkoitusta tai sen aikaansaajia.

5. Näiden ihmisten aistit ovat verrattavissa järjettömien eläimien aisteihin, ja koska heidän temperamenttinsa on intohimoa ja raivoa, he eivät kykene ihailemaan näkemisen arvoisia asioita, mieluummin he omistautuvat nautinnoille ja kehon haluille, ja luulevat, että niitä varten on ihminen syntynyt.

Sen sijaan ne, jotka osallistuivat Jumalan lahjaan, Thot, nämä, heidän käytöstään verrattaessa, ovat kuolemattomia verrattuna noihin kuolevaisiin. He kattavat omalla mielellään kaikki asiat, ne jotka ovat maassa, ne jotka ovat taivaassa, ja sen, mitä voidaan kohdata taivaan tuolla puolen.

He ovat niin ylentäneet itsensä, että he ovat nähneet Hyvän, ja sen nähdessään kokivat elämän täällä alhaalla pelkäksi yksinkertaiseksi ajanvietteeksi, ja väheksyen kaikkia ruumiillisia ja aineettomia asioita, he kiirehtivät kohti Yhtä ja Ainoaa.

6. Tämä on, Thot, koko mielen tiede, jumalallisten asioiden ylenpalttius, ja Jumalan ymmärrys, sillä malja josta puhumme on jumalallinen.

Thot: Voi Isä!, minäkin haluan kastautua siihen.

Hermes: Mutta jos et ensin vihaa kehoa, voi poikani, et voi itseäsi rakastaa: rakastamalla itseäsi saavutat Mielen, ja sen saavutettuasi saavutat myöskin gnosiksen.

Thot: Mutta Isäni, mitä tarkoitat?

Hermes: Että on mahdotonta, lapseni, tarrautua kumpaankin; kuolevaiseen ja jumalalliseen: sillä on kaksi luokkaa olentoja, yhdet ruumiillisia ja toiset aineettomia, joissa asuu kuihtuva ja jumalallinen. Ja se, joka haluaa valita, joutuu päätyään yhteen tai toiseen, koska on mahdotonta päätyä molempiin, ja kun valinnassaan hylkää yhden, tulee ilmaisseeksi toista.

7. Ja siten, näistä paremman valitessaan, ei kauneuden valinnut ihminen pelkästään ylevöitä itseään, vaan todistaa myös uskoan.

Ja valitessaan näistä huonomman, ihminen tuhoaa itsensä. Ja vaikka ei suoranaisesti rikkoisikaan Jumalaa vastaan, on yksi asia varmaa; antautuessaan ruumiillisten aistien vietäväksi, hän kävelee maailmassa kuin kulkue kulkee kadulla, tekemättä mitään hyödyllistä, ja silti häiriten muita.

8. Asioiden ollessa näin, Thot, olemme nauttineet ja aina tulemme nauttimaan asioista jotka tulevat Jumalasta; mutta asioilla jotka ovat peräisin meistä itsestämme, niillä olkoon seurauksensa: murheidemme syy ei ole Jumala, vaan me itse, sillä valitsemme ne hyvyyden sijaan.

Näetkö kuinka monta kehoa meidän tulee läpikäydä, lapseni, kuinka monta daimonien

joukkoa, kosmista yhteyttä ja tähtien rataa, jotta voisimme kiiruhtaa kohti yhtä ja ainutta? Sillä Hyvyys on ylittämätön, ääretön ja päättymätön; se on myös vailla alkua. Mutta me koemme sen alkavan kun saavutamme gnosiksen.

9. Siten, gnosis ei ole Hyvyyden alku, vaan se laittaa meissä alulle tiedon Hyvyydestä. Astukaamme matkaan ja kulkekaamme perille asti pian. Sillä matka on täynnä esteitä; pitää hylätä tuttu ja nykyinen ja palata muinaiseen ja alkuperäiseen. Näkemämme miellyttää meitä, ja suhtaudumme epäröivästi näkymättömään. Mutta paha on usein silmiemme edessä, kun taas Hyvä on silmille näkymätöntä. Sillä Hyvyydellä ei ole muotoa, eikä mikään voi sitä esittää, ja sen seurauksena se muistuttaa vain itseään, ja on erilainen kuin kaikki muu: on mahdotonta, että aineellinen esittää aineetonta.
10. Tässä on ero samanlaisen ja erilaisen välillä, ja siitä mikä puuttuu erilaisesta, jotta se voisi saavuttaa samanlaisen. Ykseys¹, joka on kaikkien asioiden alku ja juuri, on läsnä jokaisessa asiassa alkuna ja juurena. Mitään ei ole ilman alkua, eikä alku ole peräisin mistään paitsi itsestään, koska tosiaankin se on kaiken olemassa olevan alku. Ykseys on alku, sillä se kattaa kaikki numerot, ilman että sitä kattaa mikään muu, ja se synnyttää kaikki numerot, eikä sitä mikään muu niistä synnytä.
11. Siten, kaikki mikä on syntynyt, on epätäydellistä ja jaollista, ja kykenee kasvuun ja hiipumiseen. Mutta mitään sen kaltaista ei tapahdu täydelliselle. Kaikki mikä kasvaa, kasvaa Ykseyden vuoksi, sillä oman heikkoutensa vuoksi se ei voi Ykseydestä luopua. Tämä on, Thot, kuva Jumalasta, jonka piirsin sinulle parhaan kykyni mukaan. Jos tosissasi sitä tutkit, ja tarkkailet sydämesi silmin, usko minua poikani, tulet löytämään polun kohti ylempiä asioita. Paremmin sanottuna, tämä kuva tulee näyttämään sinulle tien. Pohdiskelulla on oma hyveensä: se valtaa ne, jotka ovat kerran pohdiskelleet, ja vetää niitä puoleensa, kuin magneetti vetää puoleensa rautaa.

¹ Ykseys eli monadi tarkoittaa tässä jumaluuden ensimmäistä aspektia.